

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 3, 8, 13-1, 19, 27 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 18-1 STRAIPSNIU ĮSTATYMO, ELEKTROS ENERGETIKOS
ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 4, 9, 16, 17, 20, 21-1, 22, 31, 34, 39, 40, 41, 46, 48, 49, 51, 69, 71, 74
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS
ĮSTATYMO NR. XI-1375 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 20-1, 21, 22, 25, 28, 29, 35, 37, 38,
39, 46, 48, 49, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 63-1, 64 STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO, ĮSTATYMO PRIEDO
PAKEITIMO, ĮSTATYMO 11-1 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO 20-2 STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTŲ IR SU ŠIAIS
ĮSTATYMŲ PROJEKTAIS SUSIJUSIO VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO**

TAP-19-1539(2)-1542(2)

2019-10-28 Nr. NV-3014

Vilnius

Projektų rengėjas: Energetikos ministerija.

Projektų tikslas: sudaryti teisinės ir praktinės prielaidas kuo sklandesnei atsinaujinančių išteklių plėtrai energetikos srityje, atsižvelgiant į Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje nustatyta tikslą iki 2030 m. pasiekti 45 proc. AEI bendrame energijos balanse.

Dabartinė situacija:

Teikiamais įstatymų projektais siekiama iš dalies įgyvendinti AEI Direktyvos nuostatas, susijusias su paramos schemomis iš AI gaminamai energijai, finansiniu paramos stabilumu, informavimu ir mokymu, AIE bendrijomis, biodegalų ir skystųjų bioproduktų tvarumo ir išmetamo ŠESD kiekio mažėjimo kriterijais, taip pat visiškai įgyvendinti AEI Direktyvos nuostatas, susijusias su paramos schemų, taikomų atsinaujinančių išteklių gaminamai energijai, atvėrimu, statistiniais perdavimais tarp valstybių narių, valstybių narių bendrais projektais ir jų rezultatais, valstybių narių ir trečiųjų valstybių bendrais projektais ir jų rezultatais, bendromis paramos schemomis;

Be kita ko, teikiamais įstatymų pakeitimais bus aiškiai reglamentuota biodegalų, skystųjų bioproduktų ar žaliavų biodegalų, skystųjų bioproduktų gamybai atitikties tvarumo ir išmetamo ŠESD kiekio sumažėjimo kriterijams sertifikavimo tvarka.

Taip pat įgyvendinamas Konstitucinio Teismo nutarimas, t. y. užtikrinama, kad pratęsiant leidimą plėtrai būtų atsižvelgiama į tai, kiek trunka nuo asmens valios nepriklausančios aplinkybės, trukdančios jam įgyvendinti įgytą teisę plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus.

Ištaisant esamo reglamentavimo spragas, užtikrinamas teisėtas pagrindas Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (toliau – VERT) priimti sprendimą dėl pažeidimų, teikiant VIAP ar gaunant VIAP lėšas, pašalinimo, taip pat dėl teisės aktų reikalavimų neatitinkančių fiksuotų tarifų taikymo.

Įstatymų projektais taip pat siekiama aiškiai reglamentuoti laikino elektros energijos tiekimo persiuntimo nutraukimo ir apribojimo sąlygas gamintojams, kas leistų užtikrinti optimalią elektros energijos persiuntimo nutraukimo ir apribojimo trukmę.

Projektų esmė:

- sukurti bandomąją energetikos inovacijų aplinką (Regulatory sandbox) ir reglamentuoti AEI naudojančių gamintojų veiklą bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje;
- reglamentuoti ir sukurti teisinės prielaidas energetinių bendrijų kūrimuisi ir veiklai (el. energetikos srityje);
- sudaryti galimybę AEI naudojantiems elektros gamintojams tiekti elektros energiją vartotojams tiesiogiai pagal pirkimo-pardavimo sutartis;
- aiškiai ir nevienareikšmiškai nustatyti reikalavimus ir sąlygas vėjo elektrinių plėtrai nacionalinio saugumo zonose;
- nustatyti elektros energijos pagamintos iš AEI priėmimo ir persiuntimo tinklais prioritetą;
- įtvirtinti prievolę Vyriausybei tvirtinti kiekių paskirstymo aukcionų tvarkaraštį penkeriems metams;

- nustatyti prievolę elektros gamintojams teikti vartotojams informaciją apie AEI dalį;
- nustatyti nacionalinę sertifikavimo sistemą, skirtą sertifikuoti biodegalų atitiktį direktyviniams reikalavimams dėl privalomo ŠESD mažinimo ir tvarumo;
- aiškiai reglamentuojamas kitų valstybių narių dalyvavimas kiekių paskirstymo aukcionuose.
- aiškiai reglamentuoti VERT atsakomybę prižiūrint VIAP lėšų panaudojimą.
- įgyvendinti Konstitucinio Teismo rekomendacijas dėl leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus pratęsimo, kai atlikti suplanuotus darbus vėluojama dėl valstybės, trečiųjų asmenų veiksmų ar nenugalimos jėgos aplinkybių;
- atlikti kitus pakeitimus, mažinančius administracinę naštą tiek administruojančiosioms institucijoms, tiek gamintojams.

Atitiktis Vyriausybės programai: nutarimo projektas tiesiogiai prisideda prie šių Vyriausybės programos darbų įgyvendinimo: 1.5.3. „Teisinių ir ekonominių priemonių sukūrimas, siekiant sumažinti oro taršą ir klimato kaitą“ ir 4.1.6. „Vidaus energijos gamybos didinimas, panaudojant vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius“.

Derinimas: teikiami pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas patikslinti įstatymų projektai. Pažymėtina, kad Teisės grupės pastaboms aptarti š. m. spalio 22 d. buvo surengtas tarpinstitucinis pasitarimas. Dėl Teisės grupės pastabų, kurių nepavyko suderinti tarpinstitucinio pasitarimo metu ir darbo tvarka iki pateikiant įstatymų projektus pakartotinai, pateikiama derinimo pažyma.

Taip pat įstatymų projektai keletą kartų (2019 m. gegužės 30 d., 2019 m. liepos 22 d.) pateikti derinimui suinteresuotoms institucijoms. Atsižvelgiant į gautas pastabas ir pasiūlymus, įstatymų projektai buvo patobulinti ir darbo tvarka dar kartą išsiųsti derinimui suinteresuotiesiems asmenims. Be to, institucijų pastaboms aptarti Energetikos ministerijoje buvo rengiami pastabų aptarimai su skirtingomis institucijomis: VERT, LITGRID, AB, UAB „Ignitis“ (š. m. liepos 23 d., rugsėjo 11 d., rugsėjo 13 d.). pažymėtina, kad, nepaisant keleto derinimo etapų ir tarpinstitucinių pasitarimų, visiškai neatsižvelgta į beveik trisdešimt pastabų, teiktų iš įvairių suinteresuotų institucijų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad didžioji dalis nesuderintų pastabų, yra susijusi su bandomąja inovacijų aplinka. Toks pastabų kiekis gali būti laikytinas rinkos dalyvių signalu, kad siūloma reglamentavimo forma nėra iki galo aiški, o tai galimai kelia riziką dėl neteisingo teisės aktų nuostatų taikymo ir (ar) teisminių ginčų.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina įstatymų projektus svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje, prieš tai apsvarsčius tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė